

Miljö- och energidepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se
m.remiss-energi@regeringskansliet.se

Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport – Åtgärder för ökad efterfrågefleksibilitet i det svenska elsystemet

Umeå universitet är en remissinstans för ovan rubricerad rapport. Den Samhällsvetenskapliga fakulteten har fått i uppdrag att ansvara för universitetets remissarbete i ärendet. Vi har i vår tur vänt oss till Centrum för miljö- och naturresursekonomi (CERE) för ett yttrande i ärendet som härmed överlämnas. Yttrandet har utarbetats av professor Runar Brännlund och forskare Mattias Vesterberg.

Samhällsvetenskapliga fakultetens dekan Ulrika Haake har fattat beslut i ärendet efter föredragning av fakultetssamordnare Åsa P Isaksson.

För Umeå universitet och den Samhällsvetenskapliga fakulteten

Handwritten signature of Ulrika Haake in black ink.

Ulrika Haake
Dekan

Handwritten signature of Åsa P Isaksson in black ink.

Åsa P Isaksson
Fakultetssamordnare

Remiss av Energimarknadsinspektionens rapport - Åtgärder för ökad efterfrågefleksibilitet i det svenska elsystemet

Diarienummer: M2016/03035/Ee

Sammanfattning

Energimarknadsinspektionen identifierar en rad hinder för ökad prisdriven efterfrågefleksibilitet, bland annat att konsumenterna idag saknar information om hur de kan bidra med efterfrågefleksibilitet, och att det finns marknadsbarriärer och andra hinder för kunderna att sälja sin flexibilitet till marknader och/eller till nätägare. En rad förslag för att möta dessa hinder presenteras.

Vidare beskriver Energimarknadsinspektionen att för många kunder är de ekonomiska incitamenten för efterfrågefleksibilitet centrala. Detta bör gälla oavsett tillgänglig teknologi, då kunder rimligen endast införskaffar nödvändig teknologi om vinsterna av sådana investeringar överstiger kostnaderna. Samtidigt kommer man fram till att dessa incitament är små, och dessutom kommer att minska till 2030. De ekonomiska incitamenten för hushåll att bidra med efterfrågefleksibilitet kommer alltså enligt Energimarknadsinspektionen att minska från dagens redan låga nivåer till ännu lägre i framtiden.

Små ekonomiska incitament ett allt för stort hinder?

Vad innebär detta för efterfrågefleksibilitetens framtid? Dagens låga intresse bland hushållen för timprissättning på el visar tydligt att hushållen inte är intresserade av denna typ av efterfrågefleksibilitet. En rimlig förklaring är att de ekonomiska incitamenten är för små, jämfört med de monetära och icke-monetära kostnader som hushållet möter. Energimarknadsinspektionen tycks dock fortfarande hoppas att hushållen ändå kommer att bidra med efterfrågefleksibilitet, och intar en något paternalistisk hållning när de avfärdar de hushåll som inte är flexibla som "irrationella".

Även om transaktionskostnader kan minskas, exempelvis genom ökad information, så kvarstår problemet med väldigt små plånboksbesparingar för det enskilda hushållet. Tvärtom vad Energimarknadsinspektionen hävdar så kanske det, givet de små incitamenten, snarare är rationellt av hushållen att fortsätta konsumera som idag (dvs, inte bidra med efterfrågefleksibilitet)? Detta innebär vidare att prisdriven efterfrågefleksibilitet har små möjligheter att lyckas, något som redan diskuteras i den ekonomiska litteraturen. Energimarknadsinspektionen ger ingen vägledning till hur

detta hinder kan överkommas, vilket såklart också är väldigt svårt på en avreglerad marknad. Även om timprisavtal speglar tillgången på el på ett korrekt sätt så är det till syvende och sist upp till hushållen att bestämma hur de vill agera på denna signal.

Sammanfattningsvis; om hushållens ekonomiska incitament att agera på prissignaler är för små är utsikterna för timprisavtal att lyckas små. Om beslutsfattare ändå fortsätter att lägga pengar på att försöka öka hushållens efterfrågefleksibilitet med hjälp av timprisavtal riskerar detta att bli ett både dyrt och misslyckat instrument.

Det är vår åsikt att Energimarknadsinspektionen således bör överväga andra sätt att skapa efterfrågefleksibilitet. En intressant aspekt som delvis diskuteras är prissättning på överföring av el. De ekonomiska incitamenten för enskilda hushåll bör i detta fall vara betydligt större.

Runar Brännlund, biträdande forskningschef, CERE
Mattias Vesterberg, forskare, CERE

